

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

GILTIGHETEN HOS UPPGIFTER OM ARBETSFÖRHÅLLANDEN

Till APL har fogats en ny paragraf 10 a, som medför att handläggningen av arbetsförhållandeutredningar förändras i pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen. I cirkuläret ges anvisningar om hur utredningen skall skötas. Anvisningarna har gjorts i en tolkningsgrupp, i vilken pensionsanstalterna också är representerad.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen

Markku Sirvio

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

GILTIGHET HOS UPPGIFTER OM ARBETSFÖRHÅLLANDEN

1 INLEDNING

2 VERKNINGEN AV LAGÄNDRINGEN

- 2.1 Situationen för lagändringen
- 2.2 Lagändringen
- 2.3 Fördelen med lagändringen för olika parter

3 FÖRÄNDRINGAR I PENSIONSSKYDDSCENTRALENS OCH PENSIONSANSTALTERNAS UTREDNINGSFÖRFARANDE

- 3.1 Pensionsanstalten som svarar för utredningen
- 3.2 Hur pensionsansökan och -beslut inverkar på utredningen
- 3.3 Registerutdragstjänsten
- 3.4 Informering av arbetstagaren
- 3.5 Av Pensionsskyddscentralens tecknad försäkring enligt 15 § APL

4 ANHÄNGIGGÖRANDE OCH PÅBÖRJANDE AV UTREDNINGEN

- 4.1 Anhängiggörandet av arbetsförhållandeutredning
- 4.2 Påbörjande av utredningen
- 4.3 Uppföljning av anhängigheten

5 VIDDEN AV UTREDNINGSSKYLDIGHETEN

- 5.1 De allmänna förutsättningarna
- 5.2 Då arbetsförhållandet har upphört för mindre än 10 år sedan
- 5.3 Då arbetsförhållandet har upphört för över 10 år sedan
- 5.4 Ikraftträdandet beträffande tidsfristen
- 5.5 Anvisningar om konstaterande av APL-arbetsförhållande i efterhand

6 HÖRANDE OCH SEKRETESS

- 6.1 Hörande av part
- 6.2 Tystnadsplikt

7 UTFÄRDANDE AV BESLUT ARBETSFÖRHÅLLANDEUTREDNING

- 7.1 Pensionsanstalterna som utfärdar beslut
- 7.2 Utfärdande av beslut medan registreringen pågår
- 7.3 Innehållet i beslutet
- 7.4 Beslutets betydelse för arbetsgivaren
- 7.5 Betydelsen av att arbetsförhållandeuppgifterna blir bindande
- 7.6 Postande av beslut
- 7.7 Registrering av beslutet

8 ÄNDRINGSSÖKANDE I BESLUT OM UTREDNING AV ARBETSFÖRHÅLLANDEN

- 8.1 Besvär och undanröjande av beslut
- 8.2 Självrättelse

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

9 ANNAT SOM SKALL BEAKTAS TILL FÖLJD AV LAGÄNDRINGEN

- 9.1 Pensionsskyddscentralens tillämpningsbeslut i utredning av arbetsförhållande
- 9.2 7 § 2 mom. APL
- 9.3 Felaktigt anordnad försäkring APL/KAPL
- 9.4 Skyldighet att anmäla ändringar i registeruppgifterna
- 9.5 Ikraftträdande

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

GILTIGHET HOS UPPGIFTER OM ARBETSFÖRHÅLLANDEN

1

INLEDNING

Till APL har fogats en ny paragraf 10 a, i vilken har stadgats om skyldigheten att utreda uppgifter om arbetsförhållanden och deras inverkan på pensionsrätten. Enligt det nya stadgandet skall pensionsanstalten på arbetstagarens yrkande utreda de uppgifter om arbetsförhållanden som inverkar på pensionsrätten och utfärda ett beslut som kan överklagas. På detta sätt blir uppgiften om arbetsförhållandet bindande för berörda parter; ett arbetsförhållande som konstaterats med ett beslut som vunnit laga kraft får inte ändras till arbetstagarens nackdel.

Enligt det nya stadgandet skall arbetstagaren uppvisa en tillräcklig utredning till stöd för sitt yrkande beträffande gamla arbetsförhållanden.

Med lagändringen strävar man till att arbetstagaren i ett så tidigt skede som möjligt granskar uppgifterna i registret över arbetsförhållanden, varvid utredningen av eventuella brister underlättas. Samtidigt strävar man till att förbättra och klargöra arbetstagarens rättsskydd. Lagändringen gäller också KAPL genom ett tillägg i det hänvisande stadgandet i 11 § KAPL samt KoPL genom stadgandet i 11 § KoPL. Ändringen gäller inte pensionslagarna inom den offentliga sektorn. Ändringen träder i kraft 1.1.1991.

Också till sjömanspensionslagen har fogats en ny 17 a §, med vilken ett arbetsförhållande enligt denna lag fås bindande. Sjömanspensionskassan utfärdar beslut i sådant ärende. Också denna ändring träder i kraft 1.1.1991.

2

VERKNINGEN AV LAGÄNDRINGEN

2.1

Situationen före lagändringen

Arbetsgivaren är enligt lag skyldig att anordna pensionsskydd för sina anställda. Pensionsskyddet kan dock till följd av arbetsgivarens misstag, försummelse eller annan orsak helt eller delvis bli oanordnat. Det är också möjligt att arbetsgivaren har anordnat pensionskydd utan anledning.

Utredningen av ett arbetsförhållande efter många år kan vara omöjlig ifall tillförlitliga uppgifter om arbetsförhållandet inte mera är tillgängliga.

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

Skattemyndigheterna uppbevarar skatteuppgifter endast en begränsad tid. Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna har dock traditionellt utrett mycket gamla arbetsförhållanden. Det är klart att utredningen av gamla arbetsförhållanden med tiden blir allt svårare.

Dessutom försvåras frågan av att arbetstagaren i praktiken först i samband med pensionsbeslutet kan överklaga pensionsanstaltens resultat i utredningen och först då får säkerhet i de arbetsförhållanden som påverkar hans pensionsrätt.

2.2 Lagändringen

Enligt 10 a § 1 mom. APL skall pensionsanstalten på arbetstagarens yrkande visa att de uppgifter om ett arbetsförhållande som inverkar på hans pensionsrätt är riktiga och meddela ett beslut om tjänstgöringstiden som berättigar till pension och om pensionslönen.

Å andra sidan innebär lagändringen, att arbetstagaren till stöd för sitt yrkande skall förete en tillräckligt utredning om det är mera än 10 år sedan arbetsförhållandet upphörde.

2.3 Fördelen med lagändringen för olika parter

För arbetstagaren innebär lagändringen att han genast kan överklaga pensionsanstaltens beslut. Han behöver inte mera vänta till pensionsfallet för att få riktigheten fastställd hos de uppgifter om arbetsförhållanden som ligger till grund för pensionen.

Pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens utredningsarbete preciseras till följd av lagändringen, eftersom arbetstagaren i högre grad än tidigare skall presentera utredning över arbetsförhållandet, om det förflutit en lång tid sedan arbetsförhållandet upphört. I dessa fall växer sålunda bevisbördan för arbetstagaren medan pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens utredningsskyldighet minskar.

För arbetsgivaren innebär lagändringen, att arbetsgivaren vid sidan av arbetstagaren ges rätt att överklaga pensionsanstaltens beslut. Detta för att arbetsgivaren i arbetsförhållandeutredningsärenden i allmänhet har ett direkt rättsligt intresse att bevaka. Också enligt regeringens proposition gällande 10 a § APL skall arbetsgivaren anses vara part då ett nytt arbetsförhållande fastställs som resultat av utredningen eller då uppgifterna om ett

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

arbetsförhållande som redan finns i registret ändras.

3

FÖRÄNDRINGAR I PENSIONSSKYDDSCENTRALENS OCH PENSIONSANSTALTERNAS UTREDNINGSFÖRFARANDE

3.1

Pensionsanstalten som svarar för utredningen

Till följd av lagändringen förändras arbetsrutinerna beträffande utredningen av arbetsförhållanden mellan Pensionsskyddscentralen, APL-pensionsanstalterna, LEL Arbeterspensionskassan och Pensionskassan för utövande konstnärer. Observera också att Sjömanspensionskassan från och med 1.1.1991 börjar utfärda beslut om arbetsförhållanden som omfattas av sjömanspensionslagen.

Efter lagändringen svarar den pensionsanstalt var arbetsförhållanden är försäkrat i regel för utredningar av arbetsförhållanden som arbetstagare har anhängiggjort. Pensionsanstalten sköter om utredningen och utfärdar efter utredningen ett beslut som kan överklagas. Pensionsanstalten sänder inte sådana arbetsförhållandeutredningar, som blivit anhängiga efter lagändringen via Pensionsskyddscentralen för att besvaras av arbetstagaren, utan ifrågavarande pensionsanstalt utreder ärendet och meddelar resultatet av utredningen till arbetstagaren .

Om det i samband med förfrågan om utredning av arbetsförhållande har inkommit utredning, som skall ombesörjas av en annan pensionsanstalt, vidarebefordrar pensionsanstalten den till vederbörande pensionsanstalt. I oklara fall kan pensionsanstalten ge detta förmedlingsuppdrag åt Pensionsskyddscentralen.

3.2

Hur pensionsansökan och -beslut inverkar på utredningen

Om en arbetstagare ansöker om pension medan utredningen av ett arbetsförhållande pågår, slutförs utredningen och den pensionsanstalt som utreder arbetsförhållandet utfärdar beslut i ärendet. Utredningen skall härvid påskyndas, så att den slutförs innan pensionsbeslutet ges. Pensionsbeslutet kan vid behov ges som interimistiskt ända tills utredningen av arbetsförhållandet har avgjorts med beslut som vunnit laga kraft.

Pensionssökanden meddelar måhända först i samband med pensionsansökan om brister i registreringen av arbetsförhållanden. Han kan härvid besvara sig över

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

pensionsbeslutet om han tycker att utredningen inte avgjorts riktigt. Brister kan också meddelas först efter det att beslutet vunnit laga kraft. Pensionsanstalten skall härvid utfärda ett nytt pensionsbeslut. Arbetstagare som är missnöjd med detta beslut kan anföra besvär över beslutet.

Brister i registreringen av arbetsförhållanden för sökanden, som fått avslag på sin ansökan om invalidpension, vinner inte laga kraft i samband med beslutet. Härvid skall beträffande utredningsförfrågningar som gjorts i samband med ansökan vid behov utfärdas ett särskilt beslut om arbetsförhållandeutredningen.

Arbetsgivaren har i samband med behandlingen av arbetstagarens pensionsansökan enligt hävdvunnen rättspraxis direkta juridiska intressen att bevaka och sålunda besvärsrätt endast om arbetsgivaren i beslutet mot sin egen åsikt förpliktigas att anordna pensionsskydd och om arbetsgivaren inte har haft besvärsrätt i ett tidigare skede eller om ärendet beträffande tillämpningen av lagen har ändrats av besvärsinstans. Om arbetsgivaren har anordnat pensionsskyddet redan före det pensionen beviljas, har arbetsgivaren ingen besvärsrätt i arbetstagarens pensionsbeslut.

Om arbetsgivaren till följd av pensionsbeslut har besvärsrätt, avger pensionsanstalten pensionsbeslutet för kännedom beträffande ifrågavarande arbetsförhållande.

3.3 Registerutdragstjänsten

Arbetsförhållandeutredningsärenden som inkommer till Pensionsskyddscentralen som gensvar på Pensionsskyddscentralens registerutdragstjänst anhängiggörs hos Pensionsskyddscentralen och överförs efter det till ifrågavarande pensionsanstalt. Avvikande från tidigare praxis förhandlägger Pensionsskyddscentralen inte ärenden som anhängiggjorts efter lagändringen, utan ärendena överförs som sådana till pensionsanstalterna. Sålunda kommer ärendena som överförs till pensionsanstalterna något att öka, såsom också anstalternas utredningsarbete.

Om det till följd av pensionsanstalternas registertjänst blir anhängigt ett arbetsförhållandeutredningsärende som redan utreds i en annan pensionsanstalt, sänder pensionsanstalten som utgett registerutdraget ärendet direkt till vederbörande pensionsanstalt i enlighet med punkt 3.1. Detta för-

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

farande är en förändring till det tidigare i cirkulär 18/87 angivna förfarandet, enligt vilket Pensionsskyddscentralens överförde ärendet till den andra pensionsanstalten och meddelade arbetstagaren om detta.

3.4

Informering av arbetstagaren

Om utredningen som arbetstagaren har anhängiggjort gäller flere utredningsärenden, skall Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna ombesörja att arbetstagaren informeras om i vilken pensionsanstalt vart och ett arbetsförhållande utreds. Detta är viktigt eftersom de olika pensionsanstalterna inte samtidigt ger sina beslut till arbetstagaren. Den pensionsanstalt som överfört ett ärende till en annan pensionsanstalt meddelar arbetstagaren om överföringen.

3.5

Av Pensionsskyddscentralen tecknad försäkring enligt 15 § APL

Om arbetsgivaren helt har försummat att teckna APL-försäkring och trots Pensionsskyddscentralens uppmaning inte tecknar den, handhar Pensionsskyddscentralen utredningen och tecknar enligt 15 § APL försäkring i någon pensionsanstalt. Den pensionsanstalt, var försäkringen upptagits, ger härvid beslut om arbetsförhållandena som ingår i Pensionsskyddscentralens beslut och som anhängiggjordes som arbetsförhållandeutredning hos Pensionsskyddscentralen.

4

ANHÄNGIGGÖRANDE OCH PÅBÖRJANDE AV UTREDNING

4.1

Anhängiggörandet av arbetsförhållandeutredning

Ett arbetsförhållandeutredningsärende anhängiggörs så, att en person antingen muntligt eller skriftligt yrkat på att det finns brister i registreringen av arbete som han anser sig har utfört i arbetsförhållande.

Om ärendet anhängiggörs muntligt, skall för varje arbetsförhållande som skall utredas antecknas de uppgifter arbetstagaren meddelar. För skapande av en enhetlig praktik rekommenderas att Pensionsskyddscentralens blankett ETK 2092 (bilaga, finns endast på finska) eller motsvarande uppgifter används.

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

4.2

Påbörjande av utredningen

Pensionsanstalten är skyldig att på arbetstagarens yrkande utreda ett arbetsförhållandeärende och att efter att ha hört berörda parter, utfärda beslut som kan överklagas om resultatet av utredningen.

Alla olika slag av förfrågningar beträffande arbetsförhållanden behöver inte tolkas som yrkanden, vilka leder till utredning av arbetsförhållande och utfärdande av beslut. Kontakten kan anses vara pensionsrådgivning och då får arbetstagaren snabbt ett tillfredsställande svar på sin förfrågan av Pensionsskyddscentralen eller av pensionsanstalten. Arbetstagaren skall härvid dock underrättas om att han har rätt att erhålla ett beslut som överklagas. Ett beslut skall alltid utfärdas om arbetstagaren kräver det.

Beslut som vunnit laga kraft har möjligen kunnat utfärdas angående den till pension berättigande tiden eller den pensionsgrundande lönen. Likaså har tillämpningsbeslut som vunnit laga kraft kunnat utfärdas enligt 1 § 5 mom. APL. Om ärendet på nytt anhängiggörs såsom arbetsförhållandeutredningsärende, inleds ingen utredning till den del det redan avgjorts med ett laga kraft vunnit beslut. Undantag utgör situationen då det i samband med begäran om utredning har framkommit ny utredning enligt vilken det tidigare avgörandet är lagstridigt. Härvid kan ärendet på nytt behandlas av pensionsanstalten, förutsatt att försäkringsdomstolen på ansökan undanröjer det lagakraftvunna beslutet.

4.3

Uppföljning av anhängigheten

Pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen måste veta var ett arbetsförhållandeutredningen är anhängig. Detta är fallet i synnerhet när arbetstagarens pensionsansökan blir anhängig. Också för att registerservicen skall kunna skötas behövs uppgifter om anhängigheten för att man skall undvika avgivande av bristfälliga och felaktiga registeruppgifter.

Användningen av Pensionsskyddscentralens handlägningsregister utvidgas. Pensionsskyddscentralen ger senare direktiv om vilka uppgifter som skall meddelas i registret, bl.a. uppgifter om att utredning har inletts, vad utredningen gäller, slutförande av utredningen samt uppgifter om resultatet.

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

5

VIDDEN AV UTREDNINGSSKYLDIGHETEN

5.1

De allmänna förutsättningarna

Enligt 10 a § 1 mom. APL skall pensionsanstalten på arbetstagarens yrkande utreda riktigheten hos arbetsförhållandeuppgifterna som inverkar på hans pensionsrätt. Arbetstagaren skall vid behov förete en sådan utredning om grunderna för sitt yrkande, som skäligen kan förutsättas av honom då man beaktar också pensionsanstaltens möjligheter att inhämta utredning.

5.2

Då arbetsförhållandet har upphört för mindre än 10 år sedan

Om arbetsförhållandet har upphört för mindre än 10 år sedan är pensionsanstalten skyldig att utreda arbetsförhållandeuppgifterna som inverkar på pensionsrätten. Härvid utreder pensionsanstalten tillsammans med parterna arbetsförhållandeärendet. Också arbetstagaren skall så vitt möjligt hjälpa till att utreda ärendet.

5.3

Då arbetsförhållandet har upphört för över 10 år sedan

Om yrkandet gäller ett arbetsförhållande som har upphört för över 10 år sedan, skall arbetstagaren presentera en tillräcklig utredning till stöd för sitt krav. Bevisbördan har härvid i huvudsak arbetstagaren. Pensionsanstalten utreder naturligtvis ärendet om utredning med rimliga medel kan erhållas.

5.4

Ikraftträdandet beträffande tidsfristen

Tidsfristen på 10 år tillämpas inte på sådana yrkanden på arbetsförhållandeutredningar som har blivit anhängiga innan sex månader har gått från den tidpunkt då Pensionsskyddscentralen eller pensionsanstalten första gången har sänt arbetstagaren ett registerutdrag efter det lagen har trätt i kraft. Med registerutdrag avses i detta sammanhang ett sådant utdrag, med vilket en persons alla arbetsförhållandeuppgifter och företagarperioder inom PSC-systemet har meddelats honom och angående skickandet gjorts anteckning i Pensionsskyddscentralens register över arbetsförhållanden. I dessa fall utförs arbetsförhållandeutredningen enligt de tidigare kraven på bevisskyldighet, fastän det har gått mer än 10 år sedan arbetsförhållandet upphört.

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

I praktikan skall pensionsanstalterna inte hänvisa till tidsfristen på sex månader i sådana fall, där det är oklart om arbetstagaren har fått det till honom postade registerutdraget för kännedom.

Pensionsanstalterna kan tillämpa 10-års tidsfristen beträffande utredningsskyldigheten 10 år efter det lagen trätt i kraft, fastän det åt arbetstagaren inte har sänts ett registerutdrag efter 1.1.1991. Lagändringen träder sin helhet i kraft 1.1.2001.

5.5

Anvisningarna om konstaterande av APL-arbetsförhållande i efterhand

Pensionsskyddscentralens styrelse godkände 18.6.1986 anvisningarna för tillämpningen vid utredning av arbetsförhållanden i efterhand. Anvisningarna har översänts pensionsanstalterna med ett brev som daterats 23.6.1986. Avsikten med dessa anvisningar är att få till stånd en enhetlig tillämpningspraxis mellan Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna. Anvisningarna gäller i princip fortfarande efter lagändringen beträffande arbetsförhållandeutredningen.

6

HÖRANDE OCH SEKRETESS

6.1.

Hörande av part

Parter i utredningsprocessen är i allmänhet arbetsgivaren och arbetstagaren. I normalfall skall båda parter höras innan beslutet ges.

De privata pensionsanstalterna är inte myndigheter. Därför är förfarandet inom anstalterna i rättslig mening inte sådant förvaltningsförfarande som avses i lagen om förvaltningsförfarande (6.8.1982/598). Pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen skall dock vad hörande av part beträffar i tillämpliga delar tillämpa stadgandena i lagen om förvaltningsförfarande, eftersom dessa stadganden lämpar sig bra vid behandlingen av arbetsförhållandeutredningsfall. Anvisningar som följer angående hörande av part grundar sig på stadgandena i lagen om förvaltningsförfarande.

Hörande kan vara muntligt eller skriftligt. Part skall i allmänhet höras om den nya utredningen står i konflikt med de tidigare utredningarna och om den nya utredningen skulle leda till ett för part mera oskäligt resultat än vad det skulle ha lett till utan tilläggsutredning.

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

Ett ärende får avgöras utan hörande av part om yrkandet avvisas utan prövning eller omedelbart förkastas eller om yrkande som inte rör annan part godkänns. Ett yrkande kan omedelbart förkastas utan hörande av part om förutsättningarna för erhållande av en förmån är så klart formulerade i lagen att dessa inte kan vara föremål för prövning. Denna situation föreligger exempelvis om arbetstagaren inte omfattas av lagen till följd av att tillämpningsförutsättningarna inte uppfylls.

Ett ärende får avgöras utan hörande av part om hörandet är uppenbart onödigt. Så är fallet t.ex. då det är fråga om uppgift som erhållits från ett officiellt register eller om uppgift som sökanden har inlämnat till annan myndighet.

En pensionsanstalt skall i vissa situationer även höra en annan pensionsanstalt. Om en försäkring upptagits på fel sätt skall den pensionsanstalt som avger beslutet höra den pensionsanstalt där fel-försäkringen skett.

6.2

Tystnadsplikt

Pensionsanstalterna skall vid arbetsförhållande-utredning beakta sekretessbestämmelserna. Huvudregeln är den, att alla uppgifter om arbetstagare, arbetsgivare och pensionsanstalter är sekretessbelagda och att dessa uppgifter i allmänhet inte får lämnas till utomstående utanför arbetspensionssystemet. Pensionsanstalten skall sålunda bl.a. se till, att arbetsgivaren och arbetstagaren inte får sådana uppgifter om varandra som är sekretessbelagda. Om lämnade av uppgifter från arbetspensionssystemet finns en utredning i Pensionsskyddscentralens cirkulär A 8/88.

7

UTFÄRDANDE AV BESLUT I ARBETSFÖRHÅLLANDEUTREDNING

7.1

Pensionsanstalterna som utfärdar beslut

Beslutet i utredningen om arbetsförhållande utfärdar den pensionsanstalt i vilken arbetsförhållandet försäkrats eller skulle ha försäkrats.

Om utredningen av arbetsförhållanden gäller ärende som Pensionsskyddscentralen på basen av 1 § 5 mom. APL skall avgöra (tillämpningsbeslut av Pensionsskyddscentralen) utfärdar Pensionsskyddscentralen beslutet. Pensionsanstalter som utfärdar beslut är sålunda APL-anstalterna, LEL Arbetspensionsskassan,

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

Pensionskassan för utövande konstnärer, Sjömanspensionskassan och Pensionsskyddscentralen.

Om det inte har kunnat utredas huruvida utförande av arbete omfattas av pensionslagarna, utfärdar den pensionsanstaltbeslutet som skulle ha gjort detta i det fall att ifrågavarande arbetsförhållande borde ha försäkrats. I KAPL-ärenden utfärdar LEL Arbetspensionskassan beslutet och i KoPL-ärenden Pensionskassan för utövande konstnärer.

Om arbetstagaren inte kan specificera arbetsgivaren och om denna inte kan utredas av pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen, utfärdas i allmänhet inget beslut. Om utredningsfall då har blivit anhängigt hos Pensionsskyddscentralen, meddelar Pensionsskyddscentralen arbetstagaren att ärendet inte har kunnat utredas. Om arbetstagaren vill ha ett beslut i ärendet, skall det också i sådana fall utfärdas.

Om utredning av arbetsförhållanden fördelas på olika anstalter, skall anstalterna sörja för att betydelsen av utredningen som helhet klargörs för sökanden.

7.2

Utfärdande av beslut medan registreringen pågår

Förfrågan om utredning av arbetsförhållande kan anhängiggöras vid en tidpunkt då pensionsanstalten inte ännu har hunnit registrera arbetsförhållandet eller en förändring i arbetsförhållandet. I vissa ärenden som just registreras, till exempel i samband med inlämnande av årsanmälningarna, är det möjligt att förändringar i uppgifterna är att vänta.

I sådana fall skall pensionsanstalten meddela arbetstagaren att registreringen är på hälft och återkomma då registreringen av arbetsförhållandet är klart.

7.3

Innehållet i beslutet

I beslutet fastställer pensionsanstalten den till pension berättigande tiden för ett avslutat APL-arbetsförhållande (t.ex. 3.2 - 7.9.1990) och den pensionsgrundande lönen. För ett fortgående arbetsförhållanden fastställer man tidpunkten då arbetsförhållanden inletts. Beträffande KAPL- och KoPL-arbetsförhållanden fastställs inkomsterna och tiden för vilken lönen utbetalts.

För att undvika missförstånd rekommenderas, att man i APL-beslut dessutom uppger åren och inkomsterna,

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

som ligger till grund för pensionen. Dessutom skall nämnas att den semesterersättning som erhålls vid arbetsförhållandets upphörande inte beaktas vid bestämmande av den pensionsgrundande lönen.

Ett beslut kan även utfärdas om huruvida ett visst vederlag som erhållits för ett arbetsförhållande är sådan förvärvsinkomst som skall beaktas i den pensionsgrundande lönen. Det är skäl att i beslutet uppge att arbetstagarens totalpension fastställs först i och med pensionsbeslutet. Laga kraft vinner endast de arbetsförhållanden, som arbetstagaren har anhängiggjort som arbetsförhållandeutredning och över vilka pensionsanstalten har utfärdat beslut. Arbetstagarens övriga arbetsförhållanden blir sålunda inte i detta skede bindande.

I beslutet skall avgörandet konstateras och motiveras. I synnerhet om ansökan avslås skall beslutet motiveras. I motiveringen tar man ställning till kundens krav. I beslutet uppges ytterligare handläggarens namn till vilken den som fått beslutet kan vända sig för att få tilläggsuppgifter.

Till beslutet fogas besväransvisning. Två beslutsmodeller för APL-anstalter är bifogade.

7.4

Beslutets betydelse för arbetsgivaren

Eftersom resultatet av pensionsförsäkringsärendet i allmänhet berör även arbetsgivarens intressen och arbetsgivaren sålunda är part i ärendet, skall beslut utfärdas även åt arbetsgivaren. Åt arbetsgivaren skall utfärdas beslut ifall ett nytt arbetsförhållande fastställs till följd av utredningen eller ifall uppgifter som nu finns i registret ändras. Ett beslut behöver emellertid inte utfärdas till arbetsgivaren, om man inte har kunnat utreda att ett arbetsförhållande är för handen eller om arbetsgivaren inte har rättsliga intressen i ärendet. Också i dessa fall skall det beslut som postats till arbetstagaren sändas för kännedom till arbetsgivaren, ifall arbetsgivaren i samband med processen har hörts.

7.5

Betydelsen av att arbetsförhållandeuppgifterna blir bindande

Om arbetstagaren eller arbetsgivaren inte inom utsatt tid anför besvär över beslutet om arbetsförhållandeutredningen, blir uppgifterna i beslutet bindande eller de vinner m.a.o. laga kraft. Uppgifterna blir likaså bindande efter det att ett beslut som besvärinstans utfärdat har vunnit laga

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

kraft. I dessa fall grundar sig arbetstagarens pensionsrätt på de till denna del fastställda uppgifterna och de kan inte ändras i Pensionsskyddscentralens register över arbetsförhållanden.

Då arbetstagaren senare beviljas pension, har han inte mera besvärsmätt i samband med pensionsbeslutet till den del ett arbetsförhållande vunnit laga kraft genom förfarande i 10 a § APL. Pensionsanstalten skall i beslutet nämna om detta. Detta kan göras så, att det i pensionsbeslutet uppges att besvärsmätt inte finns till den del ett arbetsförhållandeutredningsärende har avgjorts med beslut som vunnit laga kraft. Pensionsanstalten kan i samband med eventuellt ändringssökande i sitt genmäle till besvärsmättinstansen utreda detaljerna i beslutet om arbetsförhållande.

7.6

Postande av beslut

Beslutet postas till parterna; arbetstagaren och arbetsgivaren. Beslutet kan postas till arbetstagaren och arbetsgivaren som vanlig brevörsändelse såsom pensionsbeslutet. Om inte annat i samband med besvär visas, anses part ha fått del av beslutet efter sju dagar från den dag då beslutet postades.

7.7

Registrering av beslutet

Pensionsanstalten skall genast då ett beslut har getts sända uppgift till Pensionskyddscentralens arbetsförhållanderegister om arbetsförhållande, över vilket utfärdats beslut i enlighet med 10 a § 1 mom. APL. Uppgiften skall inlämnas också fastän den ursprungliga uppgiften om arbetsförhållandet förändras. I arbetsförhållanderegistret antecknas i båda fallen att ett beslut över arbetsförhållandet har utfärdats enligt 10 a § 1 mom. APL. Denna anteckning gör att ändring av arbetsförhållandeppgifter inte kan ske utan specialbehandling. Anteckningen är en hänvisningsuppgift, det detaljerade innehållet av beslutet framgår av pensionsanstaltens dokument.

Om pensionsanstaltens beslut ändras i besvärsmättinstans, anmäler pensionsanstalten den ändrade uppgiften till Pensionskyddscentralens arbetsförhållanderegister genast, trots att beslutet inte ännu vunnit laga kraft. Dessutom anmäler pensionsanstalten till handläggningregistret uppgift om, att besvärsmättinstans har utfärdat beslut.

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

Närmare direktiv om anmälningarna till arbetsförhållanderegistret och handläggningsregistret ges senare.

8

ÄNDRINGSSÖKANDE I BESLUT OM UTREDNING AV ARBETSFÖRHÅLLANDE

8.1

Besvär och undanröjande av beslut

Arbetstagare och arbetsgivaren kan enligt 21 § APL söka ändring i beslut om utredning av arbetsförhållande hos pensionsnämnden och över nämndens beslut hos försäkringsdomstolen.

Om beslutet har grundat sig på oriktig eller bristfällig utredning eller om det inte är överensstämmande med lag, kan hos försäkringsdomstolen ansökas om undanröjande av beslutet.

8.2

Självrättelse

Enligt 21 a § APL kan pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen oberoende av ett tidigare beslut handlägga ärendet på nytt om det är fråga om beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån. Stadgandet om självrättelse har tolkats så, att beslutet skall ha vunnit laga kraft innan självrättelsen har kunnat göras.

Utnyttjande av självrättelse som rättelsemedel begränsas av att det finns två parter i utredningsprocessen. Av den orsaken kan beslutet sällan självrättas.

9

ANNAT SOM SKALL BEAKTAS TILL FÖLJD AV LAGÄNDRINGEN

9.1

Pensionsskyddscentralens tillämpningsbeslut i utredning av arbetsförhållande

Om det är oklart vilken av pensionslagarna inom den privata sektorn som skall tillämpas, utfärdar pensionsanstalten inte beslut till följd av anhållan om arbetsförhållandeutredning. Härvid är det fråga om tillämpningsärende enligt 1 § 5 mom. APL. Ärendet skall då på arbetstagarens, arbetsgivarens eller pensionsanstaltens initiativ överföras till Pensionsskyddscentralen, som avgör ärendet enligt det nya stadgandet 10 a § 2 mom. APL. Pensionsskyddscentralen utfärdar efter att ha hört parterna ett beslut som kan överklagas om arbetstagarens till

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

pension berättigande tjänstgöringstid och lön; beslutet kan också gälla frågan om ett visst vederlag som erhållits i arbetsförhållande är sådan förvärvsinkomst, som skall beaktas vid fastställande av den pensionsgrundande lönen.

Då pensionsanstalten behandlar arbetsförhållandeutredningsfall är det skäl att den begär Pensionskyddscentralens tillämpningsbeslut i ärenden, i vilka det är viktigt att få ett avgörande också med tanke på en enhetlig tillämpning av arbetspensionslagarna, fastän det inte direkt är fråga om gränsdragning mellan pensionslagarna.

I detta sammanhang är det skäl att konstatera, att 1 § 5 mom. APL förblir oförändrat. Sålunda utfärdar Pensionskyddscentralen fortfarande tillämpningsbeslut även i övriga än arbetsförhållandeutredningsfall på pensionsanstalternas, arbetsgivarens, arbetstagarens eller företagarens initiativ då det är oklart vilken pensionslag som skall tillämpas på fallet.

9.2

7 § 2 mom. APL

Trots att ett arbetsförhållandeutredningsbeslut som har vunnit laga kraft är bindande, hindrar beslutet inte justering av den pensionsgrundande lönen enligt prövning med stöd av 7 § 2 mom. APL. Justering av pensionslönen enligt prövning kan avgöras först vid pensionsfallet och tillämpningen av detta förfarande är beroende av den sammanlagda pensionen. I Pensionskyddscentralens cirkulär A 7/89 har tillämpningen av 7 § 2 mom. APL utretts.

9.3

Felaktigt anordnad försäkring APL/KAPL

I 15 b § APL har stadgats om rättelse av försäkring i sådan fall att arbetsgivaren har anordnat sina anställdas pensionsskydd enligt KAPL, fastän APL borde ha tillämpats på arbetsförhållandet. Om motsatt situation har stadgats i 10 b § KAPL. Felaktigt tecknad försäkring kommer i allmänhet i dagen först i samband med arbetsförhållandeutredningen. Om behovet av rättelse sålunda upptäcks först efter det att beslutet om utredning av arbetsförhållande vunnit laga kraft, kan korrigerande inte göras ifall inte försäkringsdomstolen undanröjer beslutet som utfärdats till följd av arbetsförhållandeutredning.

Rådgivnings- och övervakningsavd. 21.12.1990

9.4

Skyldigheten att anmäla ändringar i registeruppgifterna

Pensionsanstalterna kan ändra registeruppgifterna utan att anmäla detta till arbetstagaren ifall uppgifterna enligt pensionsanstalten utan tvekan är felaktiga. Så sker i synnerhet när det gäller fel, t.ex. till följd av ADB-körning eller arbetsgivarens misstag.

Om registeruppgifterna redan har hunnit meddelas till arbetstagaren, får uppgifterna inte korrigeras till arbetstagarens nackdel utan att man meddelar honom detta. I detta sammanhang kan man även informera om möjligheten att beträffande ändringen få ett arbetsförhållandeutredningsbeslut.

9.5

Ikraftträdande

Lagen träder i kraft 1.1.1991. De nya stadgandena tillämpas på arbetsförhållandeutredningsfall, som blivit anhängiga efter det lagen trätt i kraft.

För tidsfristen beträffande utredningsskyldigheten har redogjorts i punkt 5.4.

BESLUT
OM UTREDNING AV
ARBETSFÖRHÅLLANDE
2.1.1991

Postat

Matti Meikäläinen

Osuuspolku 6

50011 OSKUNEN

ARBETSTAGARE Matti Meikäläinen, 010148-3333

ARBETSGIVARE Yritys Oy

YRKANDE Matti Meikäläinen har av pensionsförsäkringsbolaget XX yrkat på utredning av om hans arbetsförhållande hos Yritys Oy under tiden 5.6.1984-31.12.1989 omfattas av lagen om pension för arbetstagare (APL). Arbetsförhållandet saknas ur arbetsförhållande-registret.

ERHÅLLEN UTREDNING

Enligt den utredning vi har erhållit av arbetsgivaren har arbetsförhållandet inletts 5.6.1984 och upphört 31.12.1989.

Årsinkomsterna
1986 xxxxx mk
1987 xxxxx mk
1988 xxxxx mk
1989 xxxxx mk

AVGÖRANDE På basen av den utredning vi erhållit anser vi att arbetsförhållande omfattas av APL under tiden 5.6.1984-31.12.1989.

Den pensionsgrundande pensionen för arbetsförhållandet är xxxxx mk (enligt index 1389 för år 1989). Den pensionsgrundande lönen har uträknats på basen av de tidigare nämnda lönerna. Den semesterersättning som erläggs vid arbetsförhållandets upphörande beaktas inte vid bestämmande av den pensionsgrundande lönen.

Den slutliga sammanlagda pensionen fastställs först i pensionsbeslutet.

LAGRUM 1 § APL
7 § mom. APL

PENSIONS-FÖRSÄKRINGSBOLAGET
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

BILAGOR Anvisningar för sökande av ändring

HANDLÄGGARE Maija Montonen
Telefonnummer